

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Literatura pro vyšší gymnázium
Název učebního materiálu:	Světová renesanční literatura
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0308
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	2. ročník čtyřletého gymnázia, 6. ročník osmiletého gymnázia
Autor:	Mgr. Libuše Chudobová
Datum vytvoření:	10. 10. 2014
Datum ověření ve výuce:	15. 10. 2014
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Student chápe specifika světového renesančního humanismu s ohledem na společenský, kulturní a ekonomický vývoj v Evropě. Umí národní literatury tohoto období charakterizovat z hlediska žánrového i autorského.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či ke skupinové práci.

SVĚTOVÁ RENESANČNÍ LITERATURA

1. Z nabízených možností vyber a označ typické znaky renesance:

obrození antiky	hlavní hrdina dvořan
agitační ráz literatury	příklon k bohu
zájem o člověka	individualismus
hlavní hrdina světec	rozvoj přírodních věd
hlavní hrdina rytíř	nevíra v pozemský život
příklon k pozemským radostem	

2. Vysvětli krátce, ale co nejdůležitěji:

- GARGANTUA
- BLANKVERS
- NOVELA
- DEKAMERON
- DE MONTAIGNE
- FUNTE OVEJUNA

3. Urči, z kterého díla pochází uvedený úryvek:

postup:

- určí žánr
- objasni formu
- vyhledej a podtrhni oslovení, nahrad' je konkrétním jménem
- tak jsi získal jedno pojmenování díla, uveď i druhé
- dílo přiřaď k autorovi a toho krátce charakterizuj

*Mír nenacházím, k válce síla není.
A bojím se a doufám, žhnu, jsem led.
Nad nebe vzlétám, ležím na té zemi,
a v dlaních nic, objímám celý svět.*

*Vězni, kdo neotevře, nezamkne mi:
nechce mi vládu, nesundá smyčku zpět.
Smrt Amor nedá, pouta nesejme mi -
Nechce mě živého, nezproští béd.*

*Bez očí vidím, křičím bez jazyka:
Po zmaru prahnu, pomoc zaklínám.
Nenávist k sobě, lásku k jině zas.*

*Pasu se v bolestech a v smíchu vzlykám.
K životu, k smrti stejná odpor mám -
A v tomto stavu, paní, jsem jen z vás.*

4.

a) Františku, už tě nepotěší,

že Francouz jsi a ze vsi zdejší:
teď na krk oprátku ti věší -
ať hlava pozná, oč je zadek těžší.

Jaké je Františkovo skutečné jméno?

b) Jak jmenuje literární forma pro tohoto básníka typická? (viz ukázka)

c) Čím se tato forma vyznačuje

d) Čím jsou zakončeny jednotlivé sloky, jak označujeme poslední sloku, čím se liší od předchozích?

Já u pramene jsem a řízná lyra;
hebký jak oheň, zuby drkotám;
dlím v cizotě, kde mám svou domovinu;
ač bláhko křbu, zámci přec mám;
nahý jak červ, oděn jak prelát sám.
smějí se v pláči, doufám v zvonění:
mož lékem je, co jiné ponat;
mně při zřehavě odárců není právo;
já sílu mám a žádný prospěch z ní,
srdečně přijat, každým odmítán.

Jen to má nesporně, co plno stínů;
kde světlý den, tam cestu sotva znám;
kde průzračnost, tam výkladem se minu;
svou znalost vděčím náhým náhodám;
vše vytváraje, čím dle smolnějším hrám;
dím „dobrý večer“, juro-li se skví;
když ležím naznak, strach mám z padání,
bohatství čekám, máč nejsem pán;
mám vše, co chci, - nic, na čem srdce lípi
srdečně přijat, každým odmítán.

K všem, jichž neznám, horoucně se vinu,
ženu se k cizí, jebož nežádám;
kdo ke mně vldí, tomu dávám víru;
kdo mluví pravdu, tomu lhátě lám;
můj druh je ten, kdo vemluví mně klam
a „lábu černá je jak havran“ dí;
v tom spojenec zřím, kdo mi ublíží;
mně jedno, jsem-li žalbě vepsí dím;
mám v mysli vše, jen ne to nejbližší,
srdečně přijat, každým odmítán.

Ó kníže, každý, kdo to čte, nechť ví:
nic neznám, ač mám o všem vědomí.
Jsem stranický, jsem zastávce všech stran.
Co chce? Být z těch zas, pšat kdo bráti smí,
srdečně přijat, každým odmítán.

5. *Mluví o milosrdenství, které mi v tomto okamžiku prokázal Bůh, jemuž, jak jsem pravil, nepřekážejí mé hříchy. Už mám rozum zmodřelý a jasný, prostý temných stínů nevědomosti, kterými mi jej zastínila neblahá stálá četba ohavných rytířských románů. Už uznávám jejich nesmyslnost a šalbu a trápí mě jen, že jsem vybědl z bludu tak pozdě, že nemám kdy na nápravu četbou knih jiných, které by osvítily mou duši. Cítím, že umírám, a chtěl bych zemřít způsobem, jenž by projevil, že můj život nebyl tak špatný, abych zanechal pověst blázna...*

a) Která literární postava pronáší tato slova?

b) V čem spočívá nadčasovost tohoto renesančního románu? (nezapomeň uvést jméno autora i celý název díla)

6. Doplňuj text:

Postava A: _____ Ach _____! Proč, proč jsi _____!?

Zřekni se otce, zavrhní své jméno, nebo když nechceš, stačí tvůj slib lásky a já se zřeknu jména _____.

(...) Jen tvoje jméno je můj nepřítel, ty bys byl ty, i kdybys nebyl _____.
Co sejde na jméně? I kdyby růži nazvali jinak, voněla by stejně.

Tvé jméno, to nejsi ty - odhod' je, vezmi za své jméno mne!

Postava B: _____ Beru tě za slovo, jen co mi řekneš, že jsem tvá láska, budu nově pokřtěn a nechci být už nikdy _____.

Postava A: _____ Kdo jsi, že ukryt nocí nasloucháš, co si tu říkám? (...) Vyslechla jsem jen několik tvých slov, a přece poznávám, či je to hlas.

Jistě jsi poznal úryvek ze slavného dialogu. Pojedej krátce o autorovi a jeho tvorbě. Co je pro chování jeho postav typické, proč nám mají co říci i dnes?

ŘEŠENÍ:

1. obrození antiky, zájem o člověka, příklon k pozemským radostem, rozvoj přírodních věd
2. Rozvedení základních pojmů souvisejících s tématem záleží na vyučujícím.
3. a) sonet (znělka)
b) 2 kvarteta, 2 terceta, pravidelný rým
c) v posledním verši oslovení paní nahradit vlastním jménem Laura
d) Sonety Lauře
e) Francesco Petrarca
4. a) Francois Villon
b) villonská balada
c) i d) 3 strofy 7 – 12 veršů propojených 3 rýmy a obvykle čtyřveršovým posláním v závěru, poslední verše jednotlivých strof a poslání tvoří refrén balady
5. a) Don Quijote de la Mancha
b) Miguel de Cervantes Saavedra – Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha
6. *Postava A:* **Julie** Ach **Romeo!** Proč, proč jsi **Romeo!**? Zřekni se otce, zavrхни své jméno, nebo když nechceš, stačí tvůj slib lásky a já se zřeknu jména **Kapuletová**. (...) Jen tvoje jméno je můj nepřítel, ty bys byl ty, i kdybys nebyl **Montek**. (...) Co sejde na jméně? I kdyby růži nazvali jinak, voněla by stejně. Tvé jméno, to nejsi ty - odhod' je, vezmi za své jméno mne!

Postava B: **Romeo** Beru tě za slovo, jen co mi řekneš, že jsem tvá láska, budu nově pokřtěn a nechci být už nikdy **Montek**.

Postava A: Kdo jsi, že ukryt nocí nasloucháš, co si tu říkám? (...) Vyslechla jsem jen několik tvých slov, a přece poznávám, čím je to hlas.